

GUDRUN, oude Noord-Germaanse sage over liefde en trouw van een maagd, door **Albrecht Rodenbach** omgewerkt tot een allegorisch drama. Zo kwam Gudrun in de V.B. als symbool van de Vlaamse, de Dietse, de Noordse jonge vrouw, voorbeeld van heldhaftige trouw.

Rodenbach schreef *Gudrun*, een drama in vijf bedrijven met een proloog over de zending van de Nationale schouwburg die "den roem van Dietsland zal verkonden". Gudrun, de Noordse heldendochter, is in deze allegorie, die zich afspeelt rond de Noordzee in de derde eeuw, de onverzettelijke trouw aan eigen landaard. Ze wil de hereniging met haar geliefde Herwig. Daarbij zijn Wate, Carausius en Allectus haar voornaamste opponenten. Hoe sterk die tegenstanders ook zijn, uiteindelijk komt zij ongebroken uit de strijd en bereikt haar doel. Deze overwinning van de trouwe liefde krijgt een

ruimere draagwijdte doordat die liefde de aanzet wordt voor een herwording van de Germaanse natie op de Noorzeekusten: "Uit houwe trouw wierd Moerenland herboren."

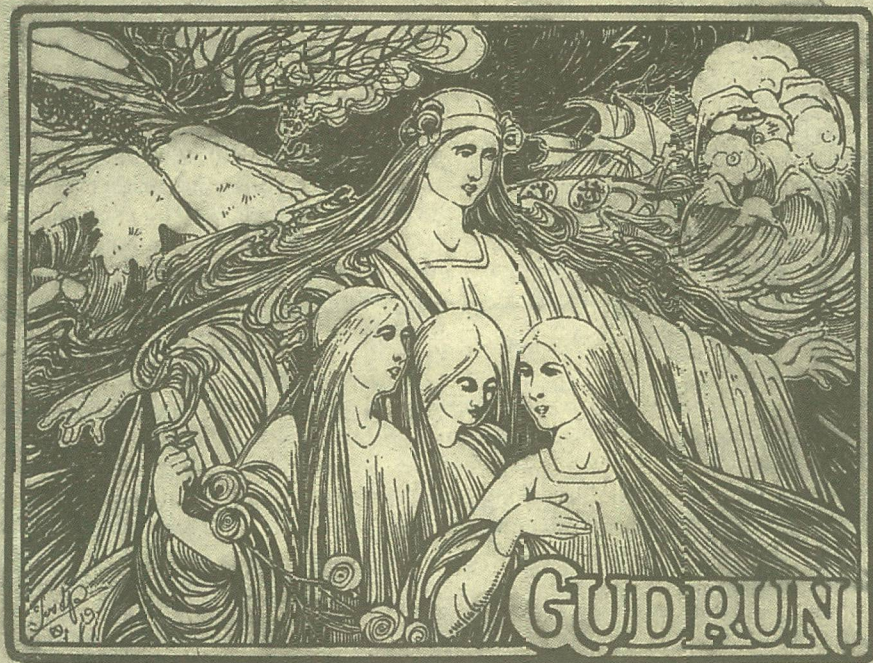
De creatie van *Gudrun* door Rodenbach stond in vele opzichten boven het gangbare drama in Vlaanderen. Het werk werd in 1878 bekroond met een bijzondere gouden penning. Voor Cyriel Verschaeve betekende het een mijlpaal in de geschiedenis van de Vlaamse literatuur.

Verschaeve en Lodewijk Dosfel hebben de zin van de *Gudrun*-figuur in de V.B. meer dan eens belicht. In zijn toespraken tot de katholieke Vlaamse meisjesbeweging evoceerde Verschaeve *Gudrun* als symbool van de liefde die geen grenzen kent en die bereid is alles te verdragen, alles te lijden, alles op te offeren; de liefde die geen weekheid kent, geen aarzeling, geen bevelen. De toespraak die Dosfel op Beloken Pasen 1924 te Roeselare voor de katholieke West-Vlaamse meisjesbeweging hield, was vol verwijzingen naar *Gudrun*: "Gij zijt Rodenbachzusters! (...) Wat zou de grote broeder van zijn zuster verlangen? (...) Hij zocht in de nevelen der tijden en vond daar *Gudrun*." Naar Verschaeves woord is *Gudrun*: "Jonge liefde, zich door lijden versterkend en waardigmakend een koningstam te stichten, zich recht houdend tegen de geweldigste aanvallen door de kracht van haar houwe trouw, die niets is dan de oneindigheid der liefde zelf." Tegenover *Gudrun* staat de pronkzieke en wellustige Heregard, die bezweek en de liefde van een Galliër beantwoordde, om van de slavendienst ontslagen te worden.

Bij het tienjarige bestaan van het tijdschrift *Gudrun* vertelde Verschaeve de geschiedenis van Rodenbachs *Gudrun*. Hierbij trok hij duidelijke parallellen met de katholieke Vlaamse meisjesbeweging: "Wiens Geschiedenis heb ik hier verteld? (...) Verdenkt gij mij dat ik de *Gudrun*historie bijwerk, aandik, of er ten minste een duwtje aan geef? (...) En nu zeg ik u: erkent gij uzelf en uw geschiedenis van deze tien jaren niet stap voor stap, woord na woord erin? Proficiat! *Gudrun* wildet gij heeten en *Gudrun* zijt gij geweest. Zoo de naam zoo het leven."

Doorheen heel de literatuur van en rond de katholieke Vlaamse meisjesbeweging is de *Gudrun*figuur terug te vinden als het beeld van trouwe en dienende liefde. In Rodenbachs *Gudrun* vond de katholieke Vlaamse meisjesbeweging wat ze zocht in elk Diets meisje: haar jeugdige, frisse schoonheid, haar dromen, liefde voor alles wat schoon en goed is. Maar vooral trouw, die eeuwige liefde is. Er werd de meisjes voorgehouden trouw te zijn aan zichzelf en aan hen die met en rond hen leven. "En denkt vooral aan de onverbreekbare trouw aan Herwig, waardoor ze samen het oude Moerenland konden redden. (...) Vlaanderen heeft nood aan stille helden, aan meisjes en vrouwen die goed en trouw zijn", schreef Lutgart Wouters in een bijdrage voor

Frans Diepoort

Voorpagina (tekening van Jos Speybrouck) van de allereerste uitgave van Gudrun (oktober 1919), het orgaan van de katholieke Vlaamse meisjesbeweging. Albrecht Rodenbach verwerkte een oude Noord-Germaanse sage tot een vijfdelig drama en introduceerde zo de Gudrun-figuur in de V.B. Gudrun werd symbool voor de gekoosde en dienende liefde en, onder meer Cyriel Verschaeve, wees op de belangrijke voorbeeldfunctie van de Germaanse Gudrun-figuur voor de Vlaamse meisjes. (A.M.C.)

het tijdschrift *Gudrun* over "Gudrun, symbool van de trouw". De Gudrunsymboliek werd gretig gebruikt om aan de meisjes duidelijk te maken wat van hen verwacht werd. Ze sluit aan bij de wijze waarop men in de V.B. de vrouw en haar rol in de V.B. zag.

Het Vlaamsch Nationaal Vrouwenverbond (VNVV) en de meisjesbeweging vonden bij de oude Germanen het ideaalbeeld van de vrouw. De Germaanse vrouw, nog niet aangetast door de verderfelijke beschaving, vormde het oerbeeld van de sterke vrouw. Haar lot hing samen met dat van de stam. Het welzijn van de stam en de gemeenschap stond boven haar eigen geluk. Ze was dapper, moedig en kon zich totaal inzetten. De ideale Vlaamse vrouw moest een weerspiegeling zijn van dit ideale Germaanse voorbeeld.

LITERATUUR *Gudrun*, jg. 11, nrs. 1-2 (september-oktober 1929); - L. Wouters, 'Gudrun, symbool van trouw', in *Gudrun*, jg. 28, nr. 3 (1946), p. 71-73; - J. Boon, *Katechismus van de Vlaamse Beweging*, 1950; - F. Baur, *Albrecht Rodenbach. Verzamelde werken*, II, 1957; - L. Kauwenberghs, *Een stuk vrouwenbeweging*, VUB, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1980; -

H. Vandermoere, 'Verschaeves lezing van Gudrun', in *Verschaevana* (1981), p. 61-88.

ELS DURNÉZ